

MUNI

MED

MUNI
MED

Endoskopie

Endoskopie

- Vyšetření dutých orgánů a tělních dutin
- Endoskop umožňuje:
 - osvětlení vyšetřovaného orgánu
 - opláchnutí vodou
 - insuflaci vzduchu
 - aspekci - pohled
 - přenesení obrazu na monitor a jeho uschování
 - odběr materiálu k dalšímu vyšetření
 - léčebný zákrok – např. odstranění patologického útvaru

Typy endoskopů

– Endoskopy se liší **velikostí a délkou**, podle toho kam jsou zaváděny

- rigidní
- flexibilní – fibroskopy

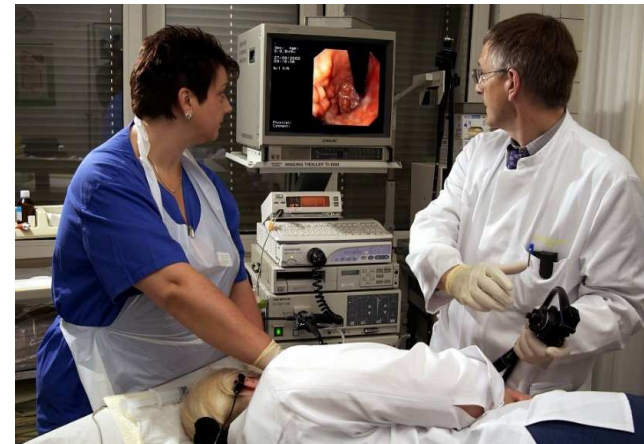

– Části endoskopu

- **tubus**: zavaděč různé velikosti (z kovu, nebo ohebného materiálu)
- **optika** – soustava vláken, které zvětšují prohlížené pole (vláknitá optika)
- **osvětlovací zařízení** – umístěno na konci zavaděče, kryto, aby nepoškodilo sliznici

Terapeutické využití endoskopu

- Odstranění cizího tělesa
 - Odstranění polypu, nádoru
 - Odsátí krve, zvratků, sekretů
 - Stavění krvácení
 - Odstranění kamínku ze žlučových či močových cest
 - Aplikace léků
 - Endoskopické operace
- Odběr materiálu při endoskopii:
 - Na mikrobiologické vyšetření
 - Na cytologické vyšetření
 - Na histologické vyšetření
 - Na biochemické vyšetření

Endoskopie v gastroenterologii

- Esofagoskopie
- Gastroduodenoskopie
- Rektoskopie
- Kolonoskopie
- ERCP – endoskopická retrográdní cholangiopankreatikografie
- Laparoskopie
- Vyšetření celého zažívacího traktu pomocí endoskopické kapsle

Ezofagoskopie

- Vyšetření hltanu

Gastroduodenoskopie

- Vyšetření žaludku a duodena pomocí flexibilního endoskopu
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10320915585-moje-medicina/211563230220012-gastroskopie/#noticka>

Gastroduodenoskopie

Před výkonem

- lačnění od 22. hod. předchozího dne
- na noc hypnotika, sedativa dle ordinace
- ráno nejíst, nepít, nekouřit
- vyjmout umělý chrup
- těsně před výkonem místní anestezie začátku GIT

Poloha nemocného - vleže na levém boku, DKK pokrčeny v kyčlích, hlava mírně zakloněná

Po výkonu

- Cave strava a tekutiny 1 – 2 hod. po výkonu (riziko aspirace)
- sledování celkového stavu
- sledování příznaků dysfágie

ERCP – endoskopická retrográdní cholangiopankreatikografie

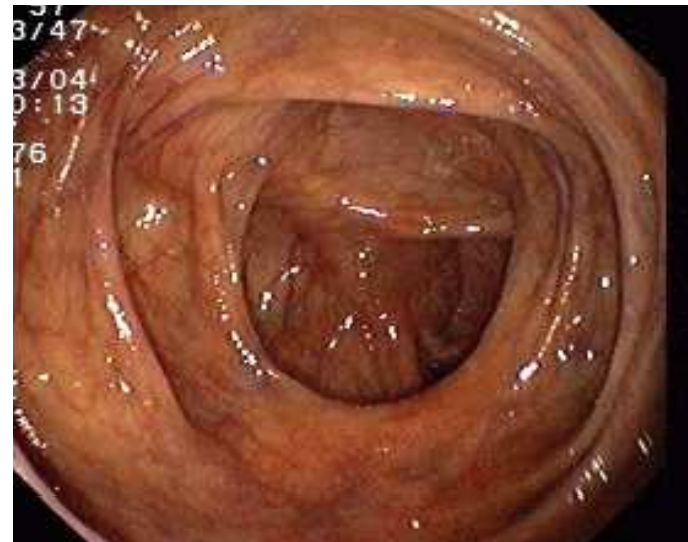

ERCP – endoskopická retrográdní cholangiopankreatikografie

- při ERCP vyšetření se používá endoskop – lateroskop a RTG přístroj
- endoskop se zavede ústy do oblasti sestupu duodena, nalezneme ústí žlučových cest a ústí vývodu slinivky břišní (Vaterskou papilu), vývod se kanyluje a vstříkne kontrastní látka, kterou pomocí rentgenu detekujeme
- obraz je zpracováván počítačem a zobrazen na monitoru

Kolonoskopie

- vyšetření tlustého střeva
- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10320915585-moje-medicina/211563230220016-rektoskopie-a-kolonoskopie/>

Kolonoskopie

Před výkonem

- nutnost vyprázdnění rekta, esovité kličky a colon descendens
- 5 dnů před vyšetřením vysadit potraviny s hrubými zbytky, hlavně zrnky a slupkami (rybíz, angrešt, hrozny, jahody, kiwi, meloun, rajčata + pečivo s hrubými zrny a mákem
- v poledne před výkonem pouze tekutá či kašovitá strava
- večer jen čaj
- užívá-li pacient léky na ředění krve, vysadit je po dohodě s ošetřujícím lékařem týden před kolonoskopií

Kolonoskopie

Před výkonem

- v průběhu odpoledne popíjet Fortrans (4 sáčky) následujícím postupem: 1 sáček rozpustit v 1 litru vody, popíjet 60 minut po doušcích, celkem tedy 4 sáčky = 4 litry = 4 hodiny popíjet. Při potížích je možno po druhém a třetím litru udělat v popíjení 30 minut pauzu.
- vyprázdnění probíhá v následujících 1-2 hodinách po požití Fortransu, pak již nejíst, může se popíjet čiré nebo ochucené minerálky.

Kolonoskopie

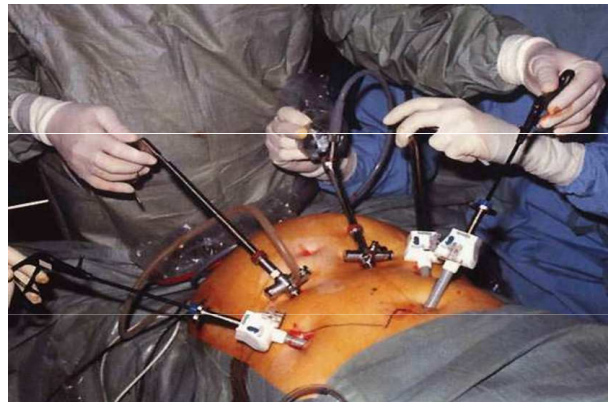
Poloha nemocného – kolenoprsní nebo na boku s mírně pokrčenými DKK

Po výkonu

- sledování krvácení z konečníku
- monitoring fyziologických funkcí

Laparoskopie

- vyšetření dutiny břišní a malé pánve, jater, žlučníku a pobřišnice laparoskopem
- laparoskop se zavádí malou incizí v pravé polovině břicha do dutiny pobřišnicové
- http://portal.med.muni.cz/player_ext.php?lid=31&link=kyla_lapar_480.flv

Laparoskopická chirurgie

– Výhody

- malá traumatizace výkonem,
- méně bolestí,
- nevelká operační rána,
- krátce trvající pooperační atonie žaludku a střev

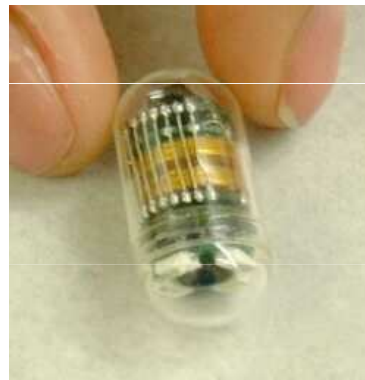
– Indikace

- apendektomie, cholecystektomie, operace kýl, ...

Vyšetření GIT pomocí endoskopické kapsle

- neinvazivní a bezbolestná metoda vyšetření tlustého střeva pomocí endoskopické kapsle
- ta se polyká a poté se pohybuje v tenkém a později v tlustém střevě
- kapsle má v sobě umístěnu mikrokameru na obou koncích

Endoskopie v plicním lékařství

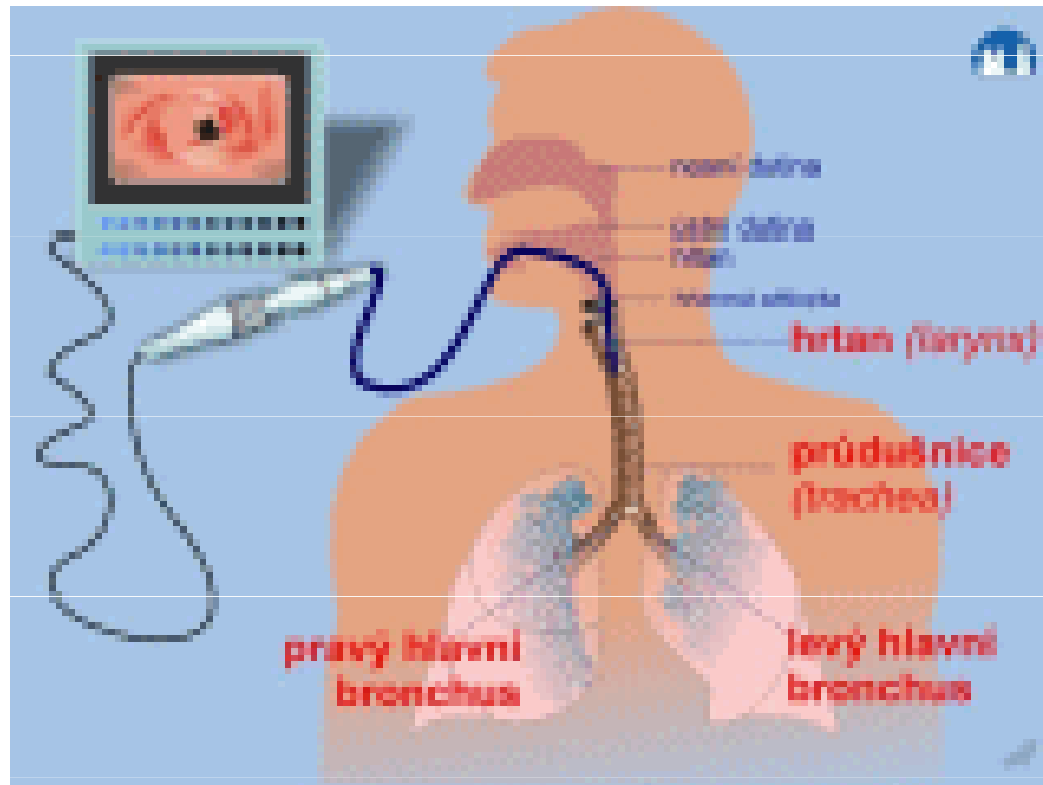
– laryngoskopie

– bronchoskopie

– thorakoskopie

– mediastinoskopie

Bronchoskopie

- indikace
 - odběr materiálu na histologii, cytologii, bakteriologii
 - odsátí krve, zvratků, sputa
 - stavění krvácení
 - vynětí aspirovaného tělesa
 - aplikace léků
 - odstranění nezhoubných nádorů

- <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10320915585-moje-medicina/211563230220019-bronchoskopie/>

Bronchoskopie

Před výkonem

- na noc sedativa a antitusika dle potřeby
- lačnění před výkonem dle zvyku pracoviště
- vyjmout zubní náhradu

Po výkonu

- Cave nic per os 2 – 4 hod.
- sledování celkového stavu nemocného
- monitoring vitálních funkcí
- sledování barvy sputa

Poloha nemocného – na zádech, hlava v mírném záklonu (podepřena speciální opěrkou stolu)

Bronchoskopie

- bifurkace trachey

Endoskopie v gynekologii

- **Kolposkopie** – vyšetření děložního čípku s cílem odhalit změny na sliznici děložního čípku, případně v pochvě nebo na zevních rodidlech
- je nedílnou součástí preventivních gynekologických prohlídek
- poloha gynekologická
- příprava před výkonem ani péče po výkonu není nutná

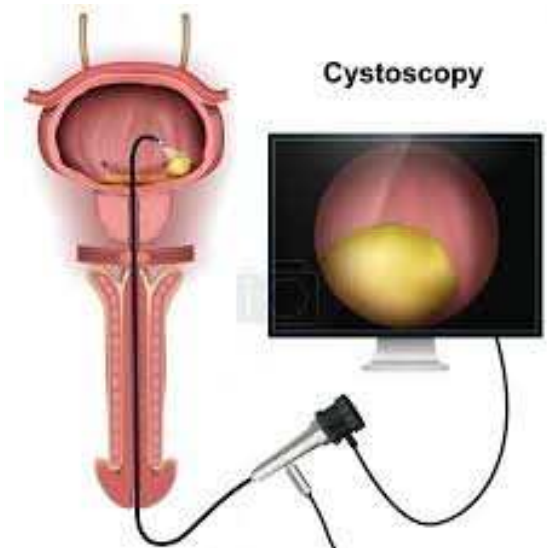

Endoskopie v urologii

- **Cystoskopie** – vyšetření močového měchýře
- příprava:
 - normálně jíst, pít a užívat léky. Těsně před vyšetřením se vymočí, vyš trvá asi 15 minut
 - poloha gynekologická, znecitlivující gel (upozornit na chladivý pocit)
 - po zavedení tubusu se močový měchýř naplní sterilní tekutinou, aby se dobře rozvinul a mohl být prohlédnut - pomocí optiky prohlíží stěny močového měchýře, odebrat vzorek tkáně)

Cystoskopie

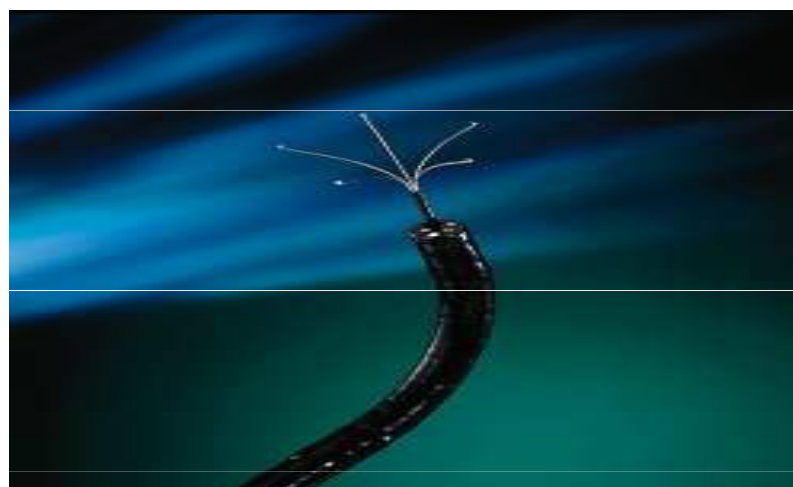
- po ukončení cystoskopie je převážná část tekutiny z močového měchýře vypuštěna, event. zbytek pacient(ka) vymočí do WC
- může mít při močení pocit pálení či řezání, tyto potíže spontánně vymizí během 1 – 2 dnů
- pokud potíže neustanou nebo se po vyšetření objeví zimnice, třesavka nebo zvýšená teplota, je třeba zvýšit příjem tekutin a omezit fyzickou aktivitu

Endoskopická ultrasonografie

- metoda, kterou lze zobrazit trávicí trakt pomocí malé ultrazvukové sondy umístěné na konci endoskopického přístroje
- vyšetření výrazně zpřesňuje diagnostiku jícnu, žaludku, slinivky břišní, žlučových cest a měkkých tkání a cévního systému podjaterní krajiny

27 Katedra ošetrovatelství a porodní asistence, LF MU

Zdroje

- Beharková, Natália a Dana Soldánová. Základy ošetrovatelských postupů a intervencí. 2. vyd. Elportál Brno, Masarykova univerzita 2019. <https://is.muni.cz/elportal/?id=1496062>
- Pokorná, A., Komínková, A.: Ošetrovatelské postupy založené na důkazech. 2. díl. Brno, Masarykova univerzita 2014.

M A S A R Y K O V A
U N I V E R Z I T A